

billigt som Selskabet paa Grund af de Forhold, hvorunder det arbejder, og den Hjælp, det kan faae paa anden Maade fra privat Side f. Ex. ved Befordring af dets Plantører, hvilket sker for en stor Del ved Venstreb og ved Forbindelser, og altsaa ikke koster Noget. (Berg: Det kunde Andre ogsaa faae!) Det ærede Medlem siger, at det kunde Andre ogsaa faae. Nei, naar Embedsmændene skulle reise, tage de Diæter, og det kan man ikke negte dem, thi Ingen beforder dem gratis, og det er jo rimeligt, at de faae disse Udgifter godtgjorte. — Den anden Bevilling, som det ærede Medlem ligeledes har imod og som følger lige efter denne, er jeg endnu mindre enig med det ærede Medlem om end om den nys nævnte. Det er Bevillingen af en Forøgelse af Bidraget eller Tilskudet til Høvefælskabet for at sætte det istand til at oplære Husmandsønner i økonomisk Høvedyrkning. Den vilde det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, der har stillet sig som Mindretallets Dødsfører i Sagen, ikke anerkjende har nogen Betydning for Landet. Det er en meget stor Misforstaaelse, og det ærede Medlem er saa langt fra at ville erkjende denne Betydning, at han siger: Saa kunne vi lige saa gjerne give Tilskud til dem, der ville være Smede, Skræddere, Skomagere o. s. v. Jeg vil for det Første gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at vi jo give meget betydelige Tilskud til Haandværkerne, nemlig gjennem den tekniske Skole. Men det er en Misforstaaelse af det ærede Medlem, naar han vil stille denne Hjælp til Oplæring af Husmandsønner i økonomisk Agerbrug ved Siden af det, han nævnte; thi denne Bevilling har meget større Betydning. Der er en anden Konto, hvor det ærede Medlem selv indrømmer at have været meget villig til at imødekomme Ønsker, der dreiede sig om af Statskassen at bevilge Penge til en Del af den næringsdrivende Smaaafbefolkning her i Landet. Det er paa Fiskerivæsenets Omraade. Der har det ærede Medlem meget godt forstaaet, at Fiskerne ikke kunne sættes ved Siden af Skomagere og Skræddere, thi fordi Fiskeriet er et af vort Lands Hovedhøveder og Grundlaget for en stor Del af vor fattige Befolknings økonomiske Eksistens, er det en Statsinteresse at udvide og udvide det selv gjennem Offre fra Statskassens Side; men det gælder fuldt saa meget om Husmandsbefolkningen paa Landet, og nu siger jeg, at, er der nogen Vej, ad hvilken man virkelig kan bringe den op, er det ved at gjøre sit til fra Statens Side, at den kan komme ind paa Høvedyrkning og forstaa den; alle andre Raad, hvad enten de gaa ud paa en særlig Behandling af Jorden ved forbedrede Redskaber eller Pløining med Røer istedetfor med Heste, spiller ingen Rolle. Det, det gælder om for os, er det Samme som i andre Lande, hvor de have en velstaaende Befolkning af ganske smaa Sørdeiere f. Ex. i Bel-

gien, paa de smaa Det i Kanalen og i visse Dele af Lydflland. At denne Befolkning er saa velstaaende og overhovedet har den selvstændige Stilling, som den har, ligger i, at den forstaaer at dyrke sin Jord havemæssig. Det er meget saa Lande, hvor Befolkningen er saa lidt fremme i den Retning som her hjemme. Det er ganske forbauende, hvor lidt man har faaet Die for, hvad man paa den Maade kan bringe ud af Jorden ved forholdsvis smaa Offre og lidt Tid, og det kunne vi bevirke ved at oplære unge Mænd af Husmandsstanden, som have Lyst til at gaa den Vej, saa at de faae Vinene op berfor og se, hvad det kan føre til. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds syntes allerede, der var gjort store Ting ved Understøttelserne til „Bilvorde“ og en anden Skole; men det er jo kun ialt 700 Kr. paa Høstolens Konto, og ganske vist tilflyder der den vel ogsaa Noget ved, at Amtterne give fattige unge Mennesker Understøttelse til at komme der, skjøndt en Del af Amtterne ikke gjøre det, fordi de ikke erkjende, at disse Skoler ere Høstskoler. Men det er dog Alt i Alt ikke store Ting. Og hvad Ulykke er der ogsaa i, at der paa to Konti gives en Understøttelse til samme Formaal, naar det i og for sig er saa fornødt og godt som dette og har saa stor Betydning ikke blot for Husmandsstandens økonomiske Interesse, men for hele dens politiske og moralske Udvikling? Vi skulle jo stræbe hen til at gjøre Arbeidsklassen her i Landet saa økonomisk selvstændig og saa uafhængig i politisk og moralsk Henseende som muligt, hvilket under mange Forhold har vilst sig vanskelig. Men der er ikke noget bedre Middel til at gjøre dette end det her foreslaaede, og saa er det Hele, det dreier sig om, en Bevilling paa nogle faa Tusinde Kroner. Nu siger det ærede Medlem, at der vilde komme altfor mange Elever; han kunde tænke sig, at nogle af dem blot benyttede Skolen, fordi de havde Lyst til at uddanne sig til almindelige Gartnere. Ja, maaske ogsaa En eller Anden gaar paa en almindelig Høstskole i egennyttige Formaal. (Berg: Nei!). So, for at staffe sig Kundskaber og derved sætte sig istand til at tjene bedre, og selv om han ikke gjør det i en saa egennyttig Hensigt, saa dog gaar der, uden at blive Landet til Nytte ved den Kundskab, som man har hjulpet ham til at faae. Sligt kan man ikke svare for, men gennemgaaende er og vil det ikke blive Tilfældet. Den ærede Minister sagde ogsaa, at det gjorde ham betænkelig, at man her foreslog at give saa meget Mere end før, men da gav man saagodt som Ingenting. Der var i det Hele bevilget 600 Kr. til Fordeling, og for dem kunde der holdes 6 Elever. Vor Husmandsbefolkning bestaar imidlertid af over 100,000 Familier, og med en saa stor Befolkning mente man, det var ret passende at gaa op fra 6 til 10 Elever om Aaret; det har Høvefælskabet fordristet sig til.